

РОЗ'ЯСНЕННЯ

щодо заборони надання грошових коштів чи безоплатно або на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерей, інших матеріальних цінностей (непрямого підкупу) під час місцевих виборів 25 жовтня 2020 року

Центральна виборча комісія звертає увагу суб'єктів та інших учасників виборчого процесу місцевих виборів 25 жовтня 2020 року, що положеннями Виборчого кодексу України (далі – Кодекс) кандидатам, місцевим організаціям політичних партій надано право вільно вести передвиборну агітацію з дотриманням вимог Кодексу.

Застосування насильства, погроз, обману, підкупу чи будь-яких інших дій, що перешкоджають вільному формуванню та вільному виявленню волі виборця, забороняється (частини друга, третя статті 14 Кодексу).

Виборчий процес місцевих виборів здійснюється на засадах гарантії реалізації виборчих прав громадян, визначених Конституцією України та Кодексом; дотримання основних принципів виборчого права, визначених Конституцією України та Кодексом; свободи передвиборної агітації (частина перша статті 21 Кодексу).

Порядок проведення передвиборної агітації під час підготовки та проведення місцевих виборів урегульовано розділом VIII Кодексу.

За змістом статті 51 Кодексу передвиборною агітацією є здійснення будь-якої діяльності за рахунок коштів виборчих фондів кандидатів, місцевих організацій політичних партій (якщо інше не передбачено Кодексом) з метою спонукання виборців голосувати за або не голосувати за певного суб'єкта виборчого процесу. Передвиборна агітація може здійснюватися у будь-якій формі та будь-якими засобами, що не суперечать Конституції та законам України (частини перша, четверта статті 51 Кодексу).

Обмеження щодо ведення передвиборної агітації передбачено статтею 57 Кодексу. Так, указаною статтею Кодексу встановлено заборону проведення передвиборної агітації або надання виборцям, закладам, установам, організаціям незалежно від їх підпорядкування та форми власності грошей, подарункових сертифікатів, продуктів харчування та спиртних напоїв, товарів (крім матеріалів передвиборної агітації, виготовлених за рахунок виборчого фонду, що містять візуальні зображення партійної символіки та брендування виборчої кампанії, згадування імені або зображення кандидата, який балотується на виборах, таких як плакати, листівки, календарі, блокноти, ручки, запальнички, сірники, значки, бейджі, USB-флешки, вимпели, прапори, книги, пакети, футболки, кепки, шарфи, парасолі та інші матеріали передвиборної агітації, вартість яких не перевищує 6 відсотків неоподаткованого мінімуму доходів громадян), пільг, переваг, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів,

інших матеріальних та нематеріальних активів, у тому числі від імені благодійних організацій, засновниками або членами яких є кандидат (кандидати), місцева організація політичної партії, та інших благодійних організацій, що супроводжується закликами або пропозиціями голосувати чи не голосувати за певного кандидата (кандидатів), місцеву організацію політичної партії або згадуванням імені кандидата, назви місцевої організації політичної партії, символіки політичної партії.

Передвиборна агітація або надання виборцям, закладам, установам, організаціям незалежно від їх підпорядкування та форми власності грошей, продуктів харчування та спиртних напоїв, товарів (крім матеріалів передвиборної агітації, виготовлених за рахунок виборчого фонду, що містять візуальні зображення партійної символіки та брендування виборчої кампанії, згадування імені або зображення кандидата, який балотується на виборах, таких як плакати, листівки, календарі, блокноти, ручки, запальнички, сірники, значки, бейджі, USB-флешки, вимпели, прапори, книги, пакети, футболки, кепки, шарфи, парасолі та інші матеріали передвиборної агітації, вартість яких не перевищує 6 відсотків неоподаткованого мінімуму доходів громадян), пільг, переваг, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів, інших матеріальних та нематеріальних активів, що супроводжується закликами або пропозиціями голосувати чи не голосувати за певного кандидата (кандидатів), згадуванням імені такого кандидата (кандидатів) або партійної символіки, вважається підкупом виборців (частина шоста статті 57 Кодексу).

Особи, винні у порушенні законодавства про вибори, виборчих прав виборців, кандидатів, місцевих організацій політичних партій – суб'єктів виборчого процесу, притягаються до кримінальної, адміністративної або іншої відповідальності в порядку, встановленому законом (частина третя статті 19 Кодексу).

Кодексом України про адміністративні правопорушення, який, зокрема, визначає відповідальність за порушення обмежень щодо ведення передвиборної агітації, встановлено, що надання виборцям грошових коштів чи безоплатно або на пільгових умовах товарів (крім матеріалів агітації, визначених законом), пільг, переваг, подарункових сертифікатів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів, інших матеріальних та нематеріальних активів за умови, що їх вартість не перевищує 0,06 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, що супроводжується передвиборною агітацією, згадуванням імені кандидата, назви політичної партії, яка висунула кандидата на відповідних виборах, або використанням зображення кандидата, символіки політичної партії, яка висунула кандидата на відповідних виборах, – тягнуть за собою накладення штрафу від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (частина друга статті 212¹⁰ указаного Кодексу).

При цьому згідно з пунктом 5 підрозділу 1 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України встановлено, якщо норми інших

законів містять посилання на неоподатковуваний мінімум доходів громадян, то для цілей їх застосування використовується сума в розмірі 17 гривень, крім норм адміністративного та кримінального законодавства в частині кваліфікації адміністративних або кримінальних правопорушень, для яких сума неоподатковуваного мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 пункту 169.1 статті 169 розділу IV Податкового кодексу України для відповідного року.

Підпунктом 169.1.1 пункту 169.1 статті 169 розділу IV зазначеного Кодексу податкова соціальна пільга визначається у розмірі, що дорівнює 50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" визначено у 2020 році прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць для працездатних осіб з 1 січня 2020 року – 2 102 грн (абзаци перший, четвертий статті 7). Отже, податкова соціальна пільга, передбачена вказаними положеннями Податкового кодексу України для кваліфікації адміністративних правопорушень, становить 50 відсотків від 2 102 грн, тобто 1 051 гривню.

Враховуючи наведене, під час визначення підкупу виборців частину шостої статті 57 Кодексу слід застосовувати у системному зв'язку з Кодексом України про адміністративні правопорушення, зокрема його статтею 212¹⁰, що встановлює адміністративну відповідальність за підкуп виборців, Податковим кодексом України та Законом України "Про Державний бюджет України на 2020 рік". Таким чином, положення вказаної статті Кодексу щодо посилання на неоподаткований мінімум доходів громадян потрібно застосовувати як такі, для яких сума неоподатковуваного мінімуму встановлена на рівні відповідного розміру податкової соціальної пільги. Адже адміністративна відповідальність наступатиме саме в такому разі.

У разі надання кандидатом, місцевою організацією політичної партії виборцям матеріалів передвиборної агітації, передбачених частиною шостою статті 57 Кодексу, у ході проведення передвиборної агітації під час виборчого процесу місцевих виборів 25 жовтня 2020 року такі кандидати, місцеві організації політичних партій мають брати до уваги, що вартість цих матеріалів не повинна перевищувати 6 відсотків розміру податкової соціальної пільги, що визначається згідно з підпунктом 169.1.1 пункту 169.1 статті 169 розділу IV Податкового кодексу України для відповідного року з урахуванням статті 7 Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" (1 051 грн), тобто 63 грн 06 коп.

Крім того, Кримінальний кодекс України встановлює кримінальну відповідальність за підкуп виборців. Так, статтею 160 цього Кодексу передбачено відповідальність за:

прийняття пропозиції, обіцянки або одержання виборцем для себе чи третьої особи неправомірної вигоди за вчинення або невчинення будь-яких дій, пов'язаних з безпосередньою реалізацією ним своїх виборчих прав;

пропозицію, обіцянку або надання виборцю неправомірної вигоди за вчинення або невчинення будь-яких дій, пов'язаних з безпосередньою реалізацією ним свого виборчого права;

надання виборцям неправомірної вигоди, що супроводжується передвиборною агітацією, згадуванням імені кандидата, назви політичної партії, яка висунула кандидата на відповідних виборах, або використанням зображення кандидата, символіки політичної партії, яка висунула кандидата на відповідних виборах.

Відповідно до примітки вказаної статті Кодексу під неправомірною вигодою слід розуміти продукти харчування, спиртні напої та тютюнові вироби, незалежно від їх вартості, а також грошові кошти, товари (крім матеріалів агітації, визначених законом), послуги, роботи, пільги, переваги, подарункові сертифікати, цінні папери, кредити, лотерейні білети, інші матеріальні та нематеріальні активи, вартість яких перевищує 0,06 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, що на безоплатних або на інших пільгових умовах пропонуються, обіцяються, надаються кандидатам, виборцям чи одержуються ними.